

Daňová soustava ČR

Klíčová slova

daňová soustava – význam, požadavky,
funkce,
právní úprava, struktura daňové soustavy,
vztah daňové soustavy k sociálnímu
a zdravotnímu pojištění, daňové pojmy,
správa daní a poplatků

Daňová soustava – význam

Je **souhrn všech daní**, které se vybírají na území ČR.

Její ideou je **zajistit dostatek finančních prostředků** do státního rozpočtu.

Pomocí daňové soustavy lze nastavit i posoudit **roli státu** v ekonomice.

Daňová soustava – význam

Stát může pak poskytovat určité **služby** (např. na obranu státu, školství, zdravotnictví ...).

- Pokud služeb poskytuje hodně anebo pokud jedná **nehospodárně**, je nucen daňové zatížení zvyšovat.
- Pokud se daňové zatížení dostane nad určitou mez, **stane se** daňová soustava kontraproduktivní a demotivující.

Struktura daňových příjmů plynoucích do státního rozpočtu – ukázka roku 2013 v tis. Kč

Daňové příjmy	celkem	503 441 199
Nedaňové příjmy	celkem	4 928 156
	celkem	508 369 355

z toho: DPH	36,95 %
Spotřební daň	25,74 %
Daň z příjmů PO	16,98 %
Daň z příjmů FO	17,21 %
Majetkové daně (trojdaň)	1,51 %
Ostatní daně a poplatky	0,31 %
Clo	0,33 %

Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery 0,97 %

Zdroj: ministerstvo financí

Požadavky na koncepci daňové soustavy ČR

- 1. Musí** se přizpůsobit daňovým soustavám států EU.
- 2. Musí** působit na všechny subjekty, bez ohledu na vlastnictví a na formu podnikání.
- 3. Musí** působit univerzálně s co nejmenším počtem výjimek u daňových pravidel.

Požadavky na koncepci daňové soustavy ČR

4. Výše daní **musí** být v souladu s možnostmi poplatníků daní.
5. **Musí** zajistit srozumitelnost daňové soustavy pro daňové poplatníky.
6. **Musí** zajistit dobrou vymahatelnost od daňových dlužníků.

Funkce daňové soustavy

1. Fiskální

Pro zajištění plynulosti financování ze státního rozpočtu (např. na obranu, zdravotnictví, politiku, školství...).

2. Regulační

Prostřednictvím některých daní se stát snaží regulovat ceny
např. spotřební daní.

Funkce daňové soustavy

4. Sociální

Stát, aby nenarušil zájem podnikatelů podnikat, využívá řadu nástrojů, které svým způsobem pomáhají řešit sociální a kulturní potřeby ve státě, např. odčitatelné položky ze základů daně, slevy na daních.

5. Stimulační

Produktivní využití majetku.

Právní úprava daní

- A) Zákon č. 212/1992 Sb., ze dne 15. dubna 1992, o soustavě daní, ve znění zákona č. 302/1993 Sb.**
- B) Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ze dne 22. července 2009 s účinností od 1. ledna 2011**
- C) Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků vymezuje:**
 - a) Subjekty daní**
poplatníci, správce daní – FÚ a CS
 - b) Práva a povinnosti daňových subjektů**
 - c) Sankce při porušení**

Struktura daňové soustavy ČR

Nepřímé daně

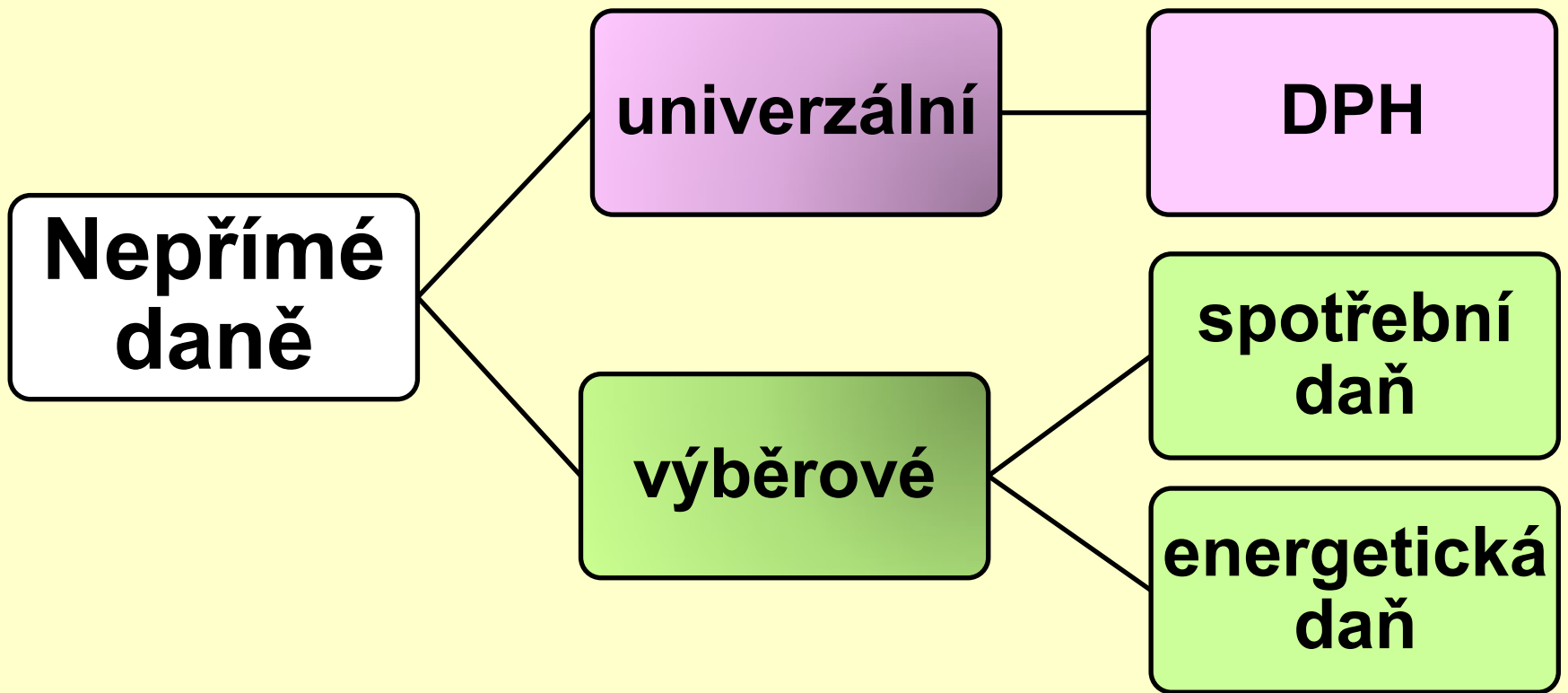
DPH, spotřební daň, energetická

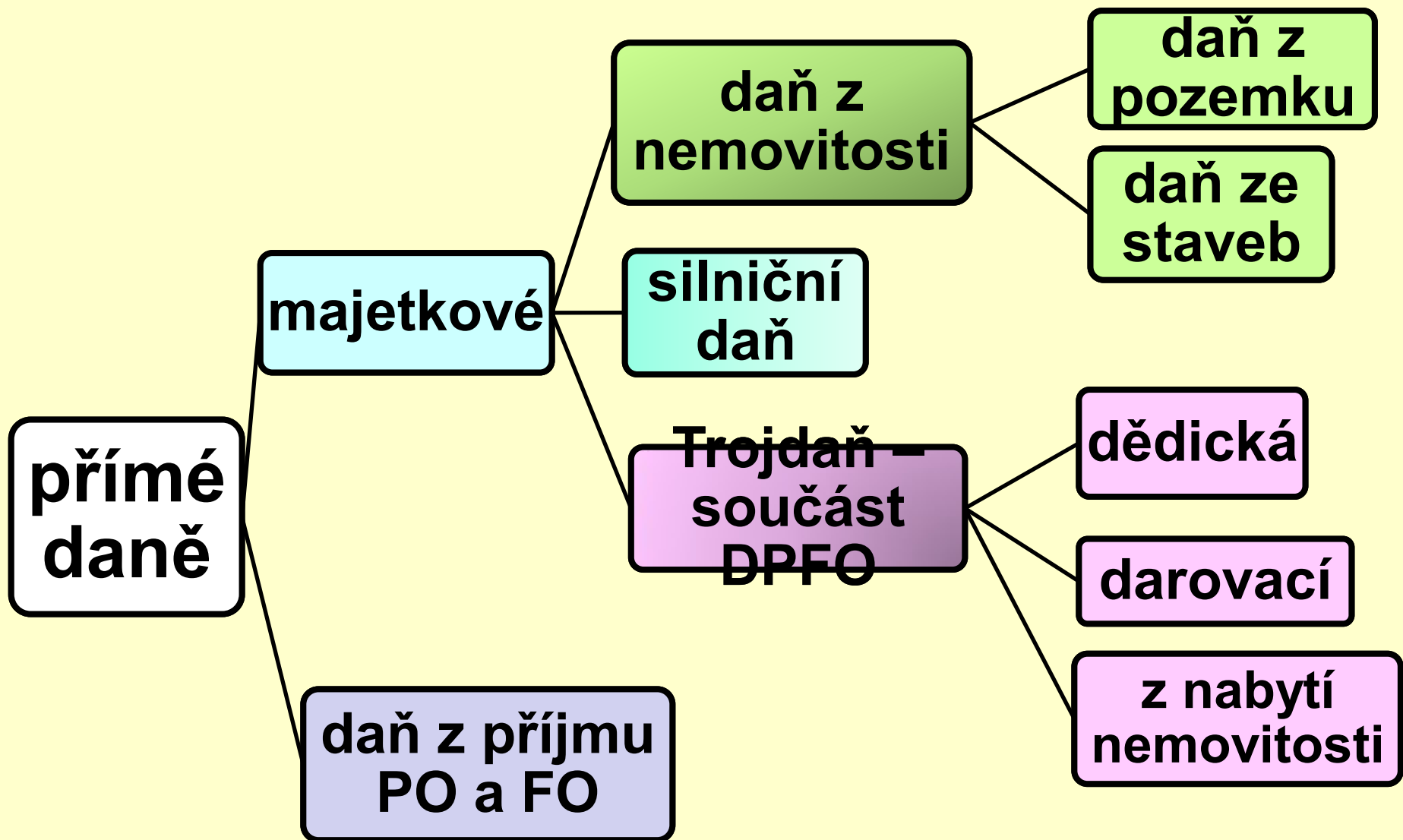
viz graf

Přímé daně

Z příjmů FO, PO, majetkové

viz graf

Vztah daňové soustavy a soustavy sociálního pojištění

Pojistné na sociální zabezpečení je
příjmem do státního rozpočtu,
i když je spravuje

Česká správa sociálního zabezpečení
a příslušné okresní správy sociálního
zabezpečení.

Vztah daňové soustavy a soustavy zdravotního pojištění

Pojistné na všeobecné zdravotní pojištění

je spravováno na zvláštním účtu

Všeobecnou zdravotní pojišťovnou ČR,

která podle stanovených pravidel

a pod dohledem dozorčího orgánu

vypočítává podíly

pro jednotlivé zdravotní pojišťovny v ČR.

Struktura sociálního pojištění

Pojistné důchodového zabezpečení

**Příspěvek na státní politiku
zaměstnanosti**

Pojistné nemocenského pojištění

Procentní sazby

Z vyměřovacího základu sociálního a zdravotního pojištění.

Sociální pojištění:

Zaměstnanec 6,5 %

a zaměstnavatel 25 % nebo 26 % ,

(v závislosti na zvolené výši nemocenského pojištění 2,3 % nebo 3,3 %)

Procentní sazby

OSVČ – sociální pojištění

Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti 29,2 %.

Nemocenské pojištění je **dobrovolné** 2,3 %.

Zdravotní pojištění:

Zaměstnanec 4,5 %, zaměstnavatel 9 %, **OSVČ** 13,5 %.

Daňové pojmy

Daň je zákonem stanovená, zpravidla opakující se platba fyzických nebo právnických osob do státního rozpočtu.

Rozpočet je bud':

rozpočet ČR

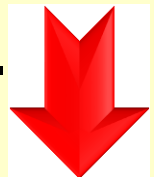
rozpočet územního celku

rozpočet obce

Příklad:

Daň z přidané hodnoty je příjmem rozpočtu ČR.

Daň z nemovitosti je příjmem obce.

Daňové pojmy

Předmět daně

Finanční hodnota nebo jiná hodnota, na jejímž základě je poplatníkem vložena daňová povinnost.

Daňový základ

Kvantitativně vymezená část základu daně, ze kterého se po úpravách daň vypočítá.

Daňové pojmy

Plátce

FO nebo PO, která má povinnost daň vypočítat, vybrat a odvést do státního rozpočtu prostřednictvím FÚ.

Poplatník

PO nebo FO

Správce daní

Finanční úřad + celní správa.

Odečitatelná položka

Položka, která sníží daňový základ.

Daňové pojmy

Zdanitelné období

Ze kterého se vypočítává daňová povinnost.

Splatnost daně

Je dána zákonem k určitému dni, v případě včasného nezaplacení platí poplatník sankce.

Daňová záloha

Je část daně, která je placena dříve, než je ukončeno zdaňovací období, za které se daň vypočítá a platí.

Daňové pojmy

Daňové přiznání

Dokument, ve kterém se uvádí veškeré skutečnosti k výpočtu daně.

Nedoplatek daně

Vzniká tím, že celkové zálohy na daň jsou nižší než vyměřená celková daň.

Nedoplatek musí být do stanoveného termínu uhrazen.

Daňové pojmy

Přeplatek daně

Celkové zálohy jsou vyšší než vyměřená celková daň. Přeplatek musí správce daně vrátit.

Splátka daně

Je část již stanovené daně v průběhu zdaňovacího období.

Sazba daně

Postup výpočtu, pomocí kterého se ze základu stanoví velikost daně (sazba procentní nebo pevná).

Daňové pojmy

Sleva na dani

Je částka, která se na rozdíl od odčitatelných položek od základu daně odečítá až po výpočtu daně od vypočítané daně, např. sleva na dani u osob se změněnou pracovní schopností.

Daňový únik

Je protiprávní jednání daňového subjektu s cílem neoprávněného zkrácení daňové povinnosti.

Daň je platbou

```
graph TD; A[Daň je platbou] --> B[nenávratnou]; B --> C[obvykle opakovanou]; C --> D[do státního rozpočtu]; D --> E[nedobrovolnou]; E --> F[neúčelovou];
```

nenávratnou

obvykle opakovanou

do státního rozpočtu

nedobrovolnou

neúčelovou

Správní a daňové řízení

Mezi práva a povinnosti **správce daně** zejména patří vyhledávat:

- daňové subjekty,
- daně vyměřit, vybrat, vyúčtovat,
- vymáhat nebo kontrolovat jejich splnění ve stanovené výši a době.

Správní a daňové řízení

Nejběžněji jako správce daně vystupují
územní finanční orgány,
kterými jsou ***finanční úřad*** a ***finanční
ředitelství***
a dále územní celní orgány,
kterými jsou ***celní úřad*** a ***celní
ředitelství***.

Správní a daňové řízení

Správce daně je povinen **postupovat v souladu se zákony** a jinými obecně závaznými právními předpisy, **chránit zájmy státu**, ale také dbát přitom na **zachování práv** a právem chráněných zájmů **daňových subjektů** a ostatních osob **zúčastněných** na daňovém řízení.

Správní a daňové řízení

Daňové řízení **je vždy**

neveřejné,

povinnost zachovávat mlčenlivost.

Výjimky upravuje daňový řád např. pro trestní řízení.

Poplatek

Je jednorázová peněžní částka, která je vybírána

například za nějakou službu.

Zpravidla jde o paušální cenu nebo příplatek (složku ceny).

Poplatky, které jsou určeny do státního rozpočtu se zabývá daňový řád.

Poplatky jsou například:

dálniční poplatek

regulační poplatek ve zdravotnictví

soudní poplatek

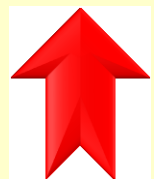
poplatek ze psů

poplatek za užívání veřejného prostranství

clo

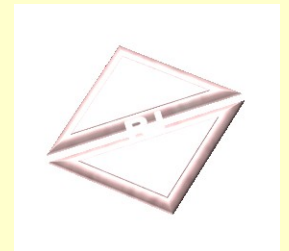
mýtné

pokuta

Otázky

- 1) Význam daňové soustavy
- 2) Požadavky na daňovou koncepci v ČR
- 3) Funkce daňové soustavy
- 4) Právní úprava daní
- 5) Struktura daňové soustavy
- 6) Vztah daňové soustavy a soustavy sociálního a zdravotního pojištění
- 7) Daňové pojmy
- 8) Správní a daňové řízení

Literatura

SYNEK, Miroslav; KISLINGEROVÁ, Eva a kol. *Podniková ekonomika*. Praha : C. H. BECK, 2010. ISBN 80-7400-336-3.

NOVOTNÝ, Zdeněk. *Podniková ekonomika 3*. Vydává a distribuci zajišťuje Obchodní akademie Břeclav, 2009.

Internet:

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/>

<http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialnizabezpeceni/>

<http://portal.gov.cz/wps/portal/>

<http://www.finance.cz/ekonomika/statni-rozpocet/prijmy-a-vydaje/>

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vf_zav_ucet_kap398_63111.html